

SEVERINUL

Foaie socială-economică săptămânală.

Prețul abonamentului :	Insertiunile :	Proprietar și redactor responsabil :	Redacțiunea și administrațiunea :
Pentru Ungaria . . . 6 cor. la an. „ străinătate . . . 10 fr. la an. „ America . . . 2 1/2 dolari la an.	Rândul cu litere garmond odată publicat: 10 fil., de mai multe ori însă, prețul se reduce.	GEORGE M. DOPP.	Caransebeș, edificiul Lichtneckert Strada Principală (Főutca)

Cursuri de analfabeți.

„Vremile în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, cu gândul curat de a-l zmulge cât mai curând din întunerecul neștiinții și a-l redica în rândul popoarelor culte, conștie de menirea lor în lume“. Cu aceste cuvinte se începe circulara Asociațiunii referitoare la cursurile de analfabeți. Ce sunt analfabeții?!! Sunt niște oameni, cari încă n'au avut fericirea a ajunge în cultură la acel grad, ca să știe ceti și scrie, ear acela, care în ziua de azi nu știe ceti și scrie nu se poate feri, pentru că prea bine zice proverbul: „Ai carte, ai parte“.

„O apropiere sinceră de popor“. Eată un adevăr accentuat cu atâta tărie de foaia noastră și recunoscut acum de cel mai însemnat factor al vieții noastre culturale. În nenumărate rânduri am zbiciuit cu asprime curenții periculos de a se folosi unii alții de neștiința poporului, pentru a-l se duce, pentru a-l folosi la diferitele curente nefolositoare și am provocat totdeauna pe cei ce să dau de binevoitori ai țaranului, ca să nu-l cheme la atâtea adunări fără ori ce rost, unde perde vreme și bani, ci să se coboară la coliba țaranului, să-i vadă mizeria, în care își tânjește viața de

pe o zi pe alta și să afle întinericul în care trăiește. Nu de politică mare are lipsă poporul nostru, ci de ajutor și sfaturi bune în cele economice și culturale, pentru că cu durere de inimă trebuie să o spunem, că și în timpul electricității țaranul român își cultivă pământul tot ca și strămoșul său înainte de sute de ani, el și azi se folosește de grapa cu spini, cade pădurea pe el și cu toate acestea el se duce la oraș să-și cumpere uneltele de lipsă cu bani scumpi, pe cari le-ar putea face el acasă, dacă n'ar fi cu totul lipsit de îndrumările celor ce datorință ar avea să se intereseze de soarta lui. — În ale culturii țaranul român nu poate ținea concurență cu alte popoare ale patriei noastre și ceea ce în diferite rânduri am accentuat deja, siliți suntem să o spunem și în rândul acesta, că la poporul român se atâă cel mai mare număr de analfabeți. Ne bucurăm de circulara Asociațiunii, am dori însă, ca să nu fie literă moartă, ci conducătorii firești ai poporului de astădată să și facă ceva pentru cultura poporului și să nu tot strige contra acelor bărbați, cari nu fac vorbă multă, ci prin fapte arată, că sunt preteni ai poporului. — Să nu o pățim însă și cu aceste cursuri, cum am pățit-o cu cursurile începute în-

nainte de 2 ani, când și *Lupta* de tristă amintire vesteă, că un binefăcător al poporului ar fi cinstit suma de 1000 cor., pentru aceste cursuri, ear când am cerut dela dl D. Birăuțiu dare de seamă despre acei bani publici, s'a iritat și a declarat, că nu e aplicat să ne dea noauă darea de seamă. Și nici până azi nu știm ce s'a făcut cu acei bani, prin cari buzunare au rățăcit, pentru că nici unde nu s'a dat dare de seamă.

Nu ne-am făcut însă datorința față de popor, nu ar fi apropierea sinceră, dacă ne-am mărgini numai la cursurile de analfabeți, ci trebuie să pretindem mai mult, trebuie să pretindem, ca cei chemați să se îngrijască, ca și școala să-și ajungă scopul ei, ca tinerimea să fie crescută în spirit creștinesc, moral și în iubirea de patrie. Să nu sămănăm în inimile tragedie ale copiilor ură, ci iubirea față de toți, câți locuim în această țară, pentru că numai omul pătruns de vârtuțile creștine își poate împlini menirea pe pământ, iar cel ce sămănă vânt, va seceră furtună.

Apropierea de popor va fi sinceră, dacă vom căută să reformăm toată viața lui necorespunzătoare timpului de față. Populațiunea s'a înmulțit, nu însă și *curelele de pământ* și așa membrii unei familii se duș-

Luptă și dragoste curată

— Roman —

de
George M. Dopp.

(Urmare).

— Trebuie să plec. Am promis moșului. Ei, și trebuie să știi, o avere atât de însemnată, ce are moșu, a cărei moștenitor eu sunt singur, — nu-i de lăsat. Până el trăește, aș dori mult, să-i fac pe voie...

— Ar fi fost mai bine, cred, să fi amănat cununia noastră și plecarea ta, până după sosirea mamei dela București...

— Nu se poate, Lidio. E prea lungă vremea. eu trebuie să plec, așa nu vroiu să te las. Voesc să te scap din ghiarele mișeiilor. A mea să fii, nu a lor... De aceea am preferit cununia în secret, ca să fim scutiți prin asta, în ziua fericirii noastre de nescai nenorociri. Imi spuse George, că pe Weber l-au dus cu caru spre Cluj. Posibil la spital. Vasăzică de el, nu trebuie să te mai temi; iar amicii lui se vor potoli cu încetul, deoarece armata fără comandant se împrăștie, ca făina orbului.

*
La dreapta râului Visa, la poalele dealurilor ce o încujură de toate părțile, ca un cuib de rândunică se află comuna Agârbicui. La capătul comunei, de cătră Sibiu, pe un

șold de deal, încă și azi, se mai află cimitiul comunei. În mijlocul lui și azi se mai află o mică rămășiță de altar a unei bisericuțe străvechi.

Razele soarelui, ce se arătau de după Copu, parcă binecuvântau și ele pe doi fericiti, cari deodată cu ivirea zorilor de dimineață, părăsiau, braț la braț, bisericuța. Erau cununați. Părintele D. le dădu binecuvântarea, unind înaintea altarului pentru totdeauna pe doi orfani: pe Lidia și Dionizie.

Abia de o jum. de cias fiind însurăței și își continuară drumul mai departe, ca să nu scape trenul.

— De azi în 3 luni, să așteptați aici, pe stăpâna voastră. Să grijiți apoi de ia ca de ochii vostri!.. Zise Dionizie cătră George și Safta, pe când trenul se puse în mișcare părăsind Copșa.

George prin jurământ își asigură stăpânul să fie odihnit, că va fi atât el cât și Safta lui, cele mai credincioase sentinele până la ultima picătură de sânge.

Trăsura lui Dionizie își luă drumul spre Cluj; iar George cu soția își luă — după ce traseră un chef strajnic — drumul spre Sibiu, pentru a griji de gospodărie, că doară nu peste multă vreme vor veni și socrii dela București.

Timpul fericit de miere al tinerilor, se străcură cu iuteală de fulger în Pesta. Dionizie primi în una din zile scrisoare dela moșul-seu, avizându-l că peste 8 zile să se întâlnească la Hamburg cu dânsul, pentru a pleca ambii la America. Timpul nu-l mai poate lungi, deoarece peste 8 săptămâni, e a se lua în primire lăsamântul de 1 milion dolari, ce fratele bătrânului Kapusy îi lăsase.

La cetirea șirelor, Dionizie păli. Eră trist de călătoria lungă ce-i stă înainte, îndeosebi, că într'una din zile îi șopti Lidia la ureche, roșindu-se:

— De azi încolo, dragă bărbățele, vom fi trei... Lidia se simți — mamă.

— O comoară mai mare, nu mi-ai fi putut da în cinste, Lidio, îngerașul meu, ca vesteă asta, tocmai azi, la ziua mea de naștere...

— Când te vei reîntoarce și-ți vei vedea bujorelul de moștenitor, știu, că nu ne vei mai părăsi, îți va sta în cale mititelul, îți va zice tată, tu, însă îl vei sărută și atunci... atunci, te vei întoarce de nou în brațele mele, dragă Dionizie al meu...

Timpul trece cu iuteală. Intre chinuri sufletești și lacrimi adevărate, se despart fericirii noastre. Dionizie își petrecuse iubita până acasă la Sibiu. Despărțirea lor a fost

mănesc pentru doi-trei pași de pă-mânt, pentru că ce a folosit înainte de 25 de ani o familie, a ajuns să se împartă între 4—5 familii. Asta e cauza, că poporul tot sărăcește, se tot aruncă în brațele diferitelor casse de păstrare. Să-l scoatem și pe țărănul român la lume, să-i arătăm cum se fericesc alte popoare, să învețe și el dela alții cum să-și crească familia. Să privim numai la alte popoare și vom vedea, că țărănul cât ține timpul de lucru își adună pe lângă sine toate puterile de muncă, ear toamna când la sine acasă nu mai are ce lucra, pleacă fetele spre oraș pentru a intra pe timpul de iarnă în serviciu, unde primește plată frumoasă și toată întreținerea, ear primăvara se reîntoarce acasă cu câteva parale, ne mai amintind, că petrecând timpul de iarnă în familii bune a putut învăța multe lucruri folositoare la economia de casă. Ce face însă țărănul nostru? După ce a gătat lucrul de câmp, își adună familia pe lângă cuptor și cu toții mănăcă din puținul, ce le-a dat pământul, ear când se găta cucuru-zul, ia sacul în mână și pleacă prin sat, ca să iee deja dela Crăciun prețul lucrului de vară, pentru că alt-cum îi pere familia de foame și nu i-ar cădea țărănului nostru prin minte să-și trimită și el fetița pe timpul de iarnă în vre-o casă bună la servit, unde ar trăi bine în ale mănăcării, ar câștiga câțiva bani pentru îmbrăcă-minte, ear el n'ar fi silit să plece în dricul iernii prin vecini după cucu-ruz. Fetele noastre șed toată iarna desculțe după cuptor, la povești, mănăcă sămănțe și coasă câte o mânecă cu pui. — Atâta e tot ce face în decurs de câteva luni. Apoi să nu ne mirăm, că țărănul nostru se tot vaită de greutățile vieții, când nimeni nu-i arată diferitele izvoare de câștig, prin cari i-s'ar mai ușură traiul.

Eată numai pe aruncate niște idei, cari ar putea frământă pe cei ce se dau de binevoitorii poporului.

dureroasă. Plângeau, și nu bănuiau, că despărțirea lor o fi lungă... Un chin de nou, care se naște, o prăpastie de nou deschisă.

VII.

Reîntoarcerea mamei. Răpirea copilului.

Ne aducem aminte, că mama Lidiei, eră o ușuratică. În România s'a fost dus cu o căpetenie de bandiți. Acolo l-a părăsit pe acesta și s'a cununat cu un vădov comerciant: Stănilă. Un om cinstit și putred de bogat. Sunt de 6 luni acasă la Sibiu și trăesc în cea mai perfectă armonie cu Lidia. Mama ei o iubește mult, văzând-o cât de frumoasă s'a făcut.

Trecuse 6 luni și despre Dionizie nici o veste. Pentru Lidia era viața un chin și lumea un iad. În multe rânduri vroia să se sinucidă. Se credea înșelată, de acela pe care l-a iubit și-l iubește încă cu pasiune. Dionizie de 6 luni nu dăduse semne de viață. De multe ori nutrea nădejdea, că se va întoarce și o va surprinde. De altădată credea, că se va fi înecat în valurile mării, sau că îl va fi ucis cineva. Eră desperată. Desperarea ei i-o mai mărea și mă-sa, care în continuu o năcăjă cu aceea, că Dionizie o fi fost vre-un aventurier, cărui atâta i-a trebuit, ca să o aibă, să o înșele și pe urmă a lăsat-o în rușine. Lidia sârmana, speră întoarcerea

Intâmplări și primejdii.

Explodarea unui căzan. — *Capul bărbatului în cutie.* — *Uciderea regentului Chinei.* — *Un regiment întreg nimicit de revoluționari.* — *Gerul din Mesopotania.* — *Pustiirea ciumei din Asia.* — *Despre Sultanul detronat.* — *Foc mare la București etc., etc.*

— Zilele trecute a explodat un căzan dela o fabrică din America omorând 10 oameni și rănind pe alți 16 muncitori.

— Săptămâna trecută un strajameșter de poliție din Rusia, s'a dus în slujbă, ca să prindă pe niște anarhiști: A fost însă prins de aceștia și i-a retezat capul. După aceea l'au pus într'o cutie și l'au trimis nevestei lui acasă. Aceasta la vederea capului soțului ei retezat, într'atâta s'a speriat, că și-a pierdut sârmana mintea.

— Ziarele din Paris au primit știrea, că regentul Chinei a fost omorât, în ce împrejurări nu se știe. Amănuntele lipsesc.

— Revoluționarii din Mexico au nimicit regimentul 18 de infanterie, trimis spre a despresura orașul Juarez.

— Din Anatolia se anunță că fluviile Eufrat și Tigris au înghețat. Lupii vin până în apropierea orașelor. Populațiunea e amenințată de foamete. Câteva împregiurimi sunt complet troenite.

— Știrile noi primite din Peking arată că ciuma în loc să scadă pustiește îngrozitor mai în toată Mancuria. Pe zi mor câte 150 oameni în diferite orașe. În Charbin pe ziua de 22 Ianuarie au murit 40 oameni de ciumă. În cartierul Fudjagian mor zilnic câte 150 de inși, așa că numărul locuitorilor a scăzut dela 40 mii la 6 mii. La Hulan mormane de cadavre sânt îngrămadite pe gheața râului Hulan, în scopul de-a face să fie târâte de sloi de gheață la desgheț.

— Abdul Hamid, după cum se știe e ținut închis într'un castel din Salonic. Se vede însă că vremea îi trece anevoie fostului sultan, căci a încercat până acum în diferite rânduri să scape din închisoare. Nu de mult ceruse noi femei în harem. I-se trimiseseră trei fete, pe cari însă Sultanul le-a aflat de — prea bătrâne, cu toate că nu aveau mai mult de 20 ani. Și le-a trimis înapoi. Paznicii când se plece fetele le-au

cercetat și au aflat la ele un plan făcut de Sultan, pentru fuga lui. Cu altă ocazie ceruse un măsur ca să-i repareze o sculă. Cel trimis îi era prea murdar, și l-a trimis să ia o baie. În timpul acesta Sultanul se îmbracă în hainele măsurului și drumul spre poartă. Nenorocul însă că a fost recunoscut și dus în temnița din palat.

— Celebrul zoolog Hagenbeck din Hamburg a cumpărat insula Brioni din marea adriatică pentru a o face într'o colosală grădină de animale cum nu-și poate omul în pripă închipui. Vor fi acolo toate animalele pământului trăind liber despărțite numai prin uriașe șanțuri umplute cu apă. Această grădină zoologică care se va deschide deja în Octombrie va fi o nouă minune a lumii.

— Sâmbăta trecută s'a aprins marele magazin de modă Luvrul din București. Paguba face 8—9 milioane lei.

— Dumineca trecută la jocul de noroc din Montecarlo, mulți oameni și-au pierdut averile. În ziua aceea 14 oameni s'au sinucis acolo, pentru-că și-au pierdut tot ce aveau.

Vesti din toate părțile.

DI primar Octavian Bordan își petrece concediul luat, de prezent în Cairo.

† **Mihai Popovici** protopopol Orșovei, a răposat subit Sâmbătă d. am., în etate de 73 ani. — Odihnească în pace!

Dela curtea cu jurați. Mercurea trecută s'a pertractat la juriul din Caransebeș, procesul lui Andrei Zarie din Globucraiova, care anul trecut a lovit cu un bolovan în cap pe Grozavescu P., murind acesta a 3-a zi de lovitură primită. A fost judecat la 1½ an robie. Joi a fost pertractarea cehilor Kranzics M. și Bradacs G., muncitori la tren, cari în Nov. a. tr., cu un drug de fer au omorât la Mehadia pe Oreskovits I. cu gândul să-l jefuiască. A fost pedepsit primul la 5 ani robie, al doilea a fost mântuit. — Despre celelalte Nr. viitor.

Necrolog. Emmer Janka, soția dentistului Schiff J., a răposat în 13 l. c.

Aviz! DI căpitan a orașului Caransebeș, prin o ordinațiune mai nouă, a înștiințat pe toți casapii din loc ca să țină carnea în cea mai mare curățenie; iar prețul cărnii

lui. li eră însă rușine de lume, în starea în care se află. nu eșă prin oraș. Eră vecinic închisă. Mama ei, dela o vreme începă să o încurajeze, cu aceea, că după ce va naște, se vor duce la București, unde nime nu va ști despre rușinea Lidiei. Și poate, că se va găsi vre-un boeraș și pentru dânsa, care în schimbul zestrei ei frumoase să se cunune cu ia. Lidia însă respingea cu îndărătnicie orice sfat dela mă-sa. Nu se putea împacă cu ideea, ca să se mărite a douaoară și încă sub titlul de jună.

Își puse de gând, că nu va mai crede în viață nici când vre-unui bărbat. A început să-i urască. Fiecare bărbat îi părea un călău, care e în stare să ucidă inima femeiască fără pic de remușcare. În fiecare bărbat vedea un asasin. Își propuse deci, a se răzbună la orice ocaziune binevenită contra lor.

În timpul frământării ei, înă-sa puse totul la cale, pentru a răpi copilul Lidiei în timpul nașterii.

*

Un ger cumplit se lăsase deodată. În casteluțul Lidiei se întâmplă schimbare. Lidia se îmbolnăvise... Născuse un bobocel de ficioraș, sănătos ca mărul. În durerile nașterii adormise. Moașa ascunse copilul în odaia vecină; iar mama Lidiei își duse scopul la

îndeplinire. Răpise copilul și după-ce îl bo-tează în pripă, punându-i numele Dionizie, îl duce într-o stradă ascunsă din suburbiul Sibiiului la o doică.

— Lino, — zise ia cătră doică — aici ai 300 florini pentru copil, plata pe un an... Suma asta o vei primi dela mine în fiecare an, pe vremea asta, până la 7 ani. Atunci vom vedea ce va mai fi... Tu însă să ții cea mai mare taină... Copilul, în fața lumii, să fie al tău... Mai departe nu te privește...

Cu asta, tocmeala fu gata. Doica luă banii și copilul; iar mama Lidiei se întoarce la patul bolnavei, care tocmai se trezise.

— Mamă, copilul dămi-l...

— Nu se poate, maichi... Copilul nu ți-l pot arătă...

— Safto! Dă-mi copilul!..

— Nu te speria stăpână, dar nu se poate să-l vezi în halul în care te afli...

— De ce? Spune de ce? Mi-ați furat copilul!..

Sârmana femeie începu să plângă răg-nind: Dați-mi copilul, tâlhăroaicelor!..

— Imi promiți, maichi, că nu te sperii, dacă îți destăinuesc adevărul?..

— Nu, mamă nu... Adămi-l, dămi-l să-l văd... Vorbește-mi despre copilul meu... Unde-i copilul mamă?..

ca să nu-mi uit de promisiune... am făcut nodul la batistă...

*

— Ei, Niță, ce părere îți dai de claviurul Marioarei, când o acompaniezi... pe ia?..

— Știi, toate ar merge perfect de bine... numai când începe... dânsa, nene să frământa clapele... crâșnește din dinți... și strânge prea tare, claviru... 'ntre — picioare...

542 sz. 1911 kap.

Aviz!

Inaltul ministru reg. ung. de comerț sub Nr. 10264, a îngăduit ținerea unui

târg de țară supletor

la Caransebeș pe zilele de 23, 24 și 25 Februarie n.

Caransebeș 14 Febr. n. 1911.

Dragomir,
căpitan suprem.

Picurii lui Brády — — pentru stomac

provăzuți cu marca de scutire I. C. Maria de Mariacell, numiți de popor Picurii de Mariacell pentru stomac, timp de 30 de ani s'au a-deverit atât de buni, încât sunt indispensabili pentru orice casă. Picurii aceștia au efect neîntrecut, la tot felul de stricăre a stomacului ardere de stomac, scaun neregulat, sgârțiu de stomac și dureri de cap, vomare, insomnie și gălbănare. — Se poate căpăta la ori care farmacie. O sticlă mică 80 fileri, o sticlă mare 1 cor. 40 fileri, 6 sticle 5 coroane, 3 sticle duble 4 coroane 50 fileri.

Expedează franco farmacistul:

Brády K. farmacie la „Regele Ungariei”. — Wien, I., Fleischmarkt I. Depot 241.

Să fim atenți la marca de scutire P. C. Maria de Mariacell, pachetarea în roșu, și la subscriere după cum se vede în chipul de față.

46 număr. V. E. 1911.

Arlejtési hirdetés.

A volt 13. számú román-bánsági határozatból alakult vagyonszövetség erdőszemélyzetének köpeny-zubbony és nadrágból álló egyenruházata szállítására ezennel zárt, írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtést hirdet és értesíti mindazokat, kik ezen árlejtésen résztvenni óhajtanak, hogy szabályszerűen kiállított zárt írásbeli ajánlataikat **f. év márczius hó 15. délelőtt 11 óráig** annál is inkább adják be alulírott hivatalhoz, mert későbbben érkezett szabály-

talantul kiállított, vagy sürgöny útján beadott ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

A szövet- és jelvéyminták, valamint a szabásra vonatkozó utasítások végre a részletes szállítási feltételek alulírott hivatalnál megtekinthetők, és ajánlattevő, ajánlatában kijelenteni köteles, hogy a feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Az ajánlat borítékára ráírandó „Ajánlat a 46/1911 számhoz”.

Karansebes, 1911 évi február 5.

A vagyonszövetségi gazdasági hivatala.

Judece poporul!

Pentru că glasul poporului e glasul lui Dzeu și judecata poporului dreaptă este. Azi, în vremea culturii și propășirii, când știința medicală are leacuri și pentru boale, cari în timpurile mai vechi nu se puteau defel vindeca, e mare lucru, cum judecă poporul despre leacurile renumite. De pildă contra boalelor celor mai dureroase, ca reumă, podagră, junghiuri, împunsături, dureri de picioare, spate și oase, se folosesc multe feluri de leacuri, dar cel mai renumit e în toată țara și străinătate:

Reparatorul de KRIEGNER

(Spiritus petrae camphoratus) și cu tot dreptul, pentru că acest mijloc vindecă astfel, că cei ce-l folosesc, nu pot să-l admire îndeajuns. În mii de scrisori de mulțămire au scris, că „Reparatorul de Kriegner”, după câteva frecări vindecă nu numai reuma, podagra și boalele din răceli, ci e un mijloc escelent și la degerarea picioarelor, degetelor, nasului și a urechilor etc. Că „Reparatorul de Kriegner” e cel mai bun și sigur leac, se dovedește prin experiențele făcute în spitalul Rókus, unde din 136 cazuri în 129 a avut ca rezultat:

vindecare deplină cu Repuratorul de Kriegner.

Prețul unei sticle mici 1 cor., 1 sticlă mare 2 coroane, dar să grijim, că vor fi și imitații, cari înșală lumea. De aceea e bine, dacă (chiar mai mulți împreună) comandă pe poștă 5 sticle mici cu 5 coroane, sau 3 sticle mari cu 6 coroane, franco cu rambursă, sau și mai simplu, cu trimiterea înainte a banilor la firma:

Apoteca KRIEGNER, Budapest VIII., Baross-utca 2,

de unde se trimite zilnic acest leac în toate părțile lumii.

iască. Valuri, cât mântii, se ridicau spumegând. Loveau vaporul în coaste, încât credea, că-i prăpădenie. Furtuna începuse cu grosul. O ciață deasă se lăsa peste tot cuprinsul; iar vaporul mergea în neștiere. Era noapte târzie, când deodată o zguduitură puternică se simte, după care urmează o troznitură și mai puternică, după asta vaporul încep să se așeze înghițit de gurile valurilor năpraznice. Țiuituri, alarm, comanda căpitanului, făcea să înghete inima omului cel mai disprețuitor de viață.

Dionizie, sta ca împetrit și-și aștepta cu sânge rece sfârșitul. În învălmășala cea mare, observase, cum moșul seu ajunse pe o luntre de salvare; dar deodată hornul vaporului se prăbușește. Dionizie pică ca trăznit, de lovitură unui drug de fer. Răcnește odată cu putere și rămâne fără simțiri.

Se crepase de ziua. Spre marea mirare a celor scăpați, vaporul stătea înămolit la marginea unei insule acoperită de codri, în mijlocul mării. Luntrile fură apropiate de mal. Se scoborâră din ele peste 200 de oameni. Primul lucru ce-l făcură marinarii, a fost de a se duce la vaporul înămolit și parte ars, ca să salveze, ce mai era de salvat. Intre marinari era și bătrânul Kapusy.

Ajunși la vapor, aflară pe Dionizie fu-

mând cu poftă o țigaretă. Era legat la cap. Mâna și piciorul stâng îi erau umflați. Avea dureri cumplite. Nu se poate descrie bucuria moșului văzându-și nepotul în viață.

*

Trei ani de zile rătăciră oamenii noștri, pe acea insulă, fără ca să le vină cineva într'ajutor. Un an întreg boli aici Dionizie, care de dureri, desnađejde și de dorul iubitei sale, îmbătrânise cu totul. Părul, din negru ce-i era îi încărunțise. Barba căruntă ce și-o lăsase, îl făcea moșneag de 50 ani, cu toate că abia prinsese de cap a 28-a primăvară. În tot timpul cât au stat aici sau hrănit cu conserve, cu vânat și cu pești.

Erau de 2 ani și 8 luni pe insulă, când abia se zări din depărtare, un vapor, ce le veni în ajutor. Personalul vaporului sosit, nu putea lua cu ei mai mult de 100 oameni. Drept aceea se trase sorți. Eși ca Dionizie să plece, cu încă alți 99 dintre cei nenorociți. Se cugetă însă la moștenirea moșu-seu, care nu se putea ridica de altcineva, numai de însuși eredul. De aceea se hotărâ, ca în locul său să lase pe bătrânul să plece.

Despărțirea moșului de nepot a fost zguduitoare. Bătrânul plecă spre America singur; iar Dionizie rămase cu ceilalți tovarășii de suferință, mai departe pe insulă.

Dionizie destăinuă moșului său, căsătoria sa cu Lidia, și ca să nu se supere bătrânul, că a făcut contra voiei lui și încă 'n taină, s'a cununat cu o româncă, îi spuse, că și-a lăsat soția în stare binecuvântată... și că copilul născut e legitim și că va fi acum mare... Bătrânul auzind astea se încruntă:

— Dacă după toate astea, zise bătrânul, soția ta va fi născut ficior, te iert!..

Dionizie parcă 'ntinerise, că și-a ușurat sufletul, destăinuind moșului taina, și că acesta l-a iertat.

La despărțire, moșul lui Dionizie își făcuse testamentul. Toată averea lui o lăsa lui Dionizie. Asta o făcu, ca la caz de nu se va mai întoarce viu în patrie, nepotul să aibă drept nesupărat de nime să-i moștenească averea. A lăsat bătrânul vorbă nepotului, ca să nu-l urmeze la America, ci să se întoarcă acasă, când va veni ajutor. Binecuvântându-l apoi sau despărțit...

Cei rămași mai așteptară 4 luni de zile încă, până ce vaporul „Atlantica”, îi scapă adecă în al 3-lea an dela plecarea lor pe mare. Li duse, cu Dionizie împreună spre uscatul adevărat: spre Europa, spre casă... (Va urma).